

Csongor és Tünde. Vörösmarty Mihály drámai költeménye, melyet megjelenésekor sem a közönség, sem a kritika (az egy Kölcséyt kivéve) nem fogadott kedvezően. Tárgyát a régi Árgirus-féle széphistóriából meríti, sokképen megtoldva s átalakítva azt. Csongor keresi Tündét, de Mirigy, a vén boszorkány — az ősgonosz képviselője — üldözi őket. Az ördögfiaktól hiába szerzi meg Csongor a varázsszereket, leszállítják, mielőtt célt érne. Nem csak akadályokkal, hanem kísértéssel is kell küzdenie, míg végre hűsége diadalt arat s a tündérfánál egyesül Tündével. — A mese szövésében van ingadozás, zavar és következetlenség, de a magyar költői nyelvnek legszebb diadala e mű. A szerelem költőibb, melegebb ékesszólással sohasem szólott, a költői motívumok gazdagabban sohasem áradtak. Helyet talál benne mindaz, amit csak költőivé tehet a ragyogó képzelet, a humorral rajzolt reális élet (Balga és Ilma), mély reflexiók (a király és társai, az Éj), a szív egész világa, bohóság és tündérkedés. Mindez egy színben tündöklő nyelven, melynek gyöngéd zenéje, finom hullámozása, kedves játéksága a nemtők jelenetében páratlan. Vörösmarty még 1821-ben elkészítette tervét, kidolgozásra azonban csak 1830-ban került a sor. Megjelent 1831-ben. Mint színjáték 3 szakaszban, karadallokkal és tánccal (zenéjét *Erkel Ferenc* szerzte), 1879. dec. 1-én került színre Paulay Ede szcenizálásával a Nemzeti Színházban, ezzel a szereposztással: Csongor: Nagy Imre, Kalmár: Ujházi Ede, Fejedelem: E. Kovács Gyula, Tudós: Bercsényi Béla, Balga: Vizváry Gyula, Kurrah: Sántha Antal, Berreh: Kőrösmezey Gusztáv, Tünde: Márkus Emma, Mirigy: Jászai Mari, Leder: Helvey Laura, Nemtőkirály: Csillag Teréz. Az Operában a Nemzeti Színház előadta: 1916. dec. 6-án. A Nemzeti Színházban felújították: 1921. dec. 1-én.

Csongori Mariska, énekesnő, családi néven: Chylinski, sz. 1869-ben, *Bécsben*, megh. 1903. máj. 28-án, *Budapesten*. Ősrégi lengyel családból származott. Már gyermekkorában szépen táncolt, csinosan énekelt, de különösen imitátori képességét bámulták. 1889. máj. 1-én a Népszínház

tagja, ahol máj. 4-én mutatkozott be az »Asszonyok bűne« Pepita szerepében. 1894. jún. 13-án búcsút vett a »Klári« c. operett Michotte szerepében, miután Berlinbe hívták meg. Visszatérve a fővárosba, működött a Városligeti Színkörben, azonban vidéki színlapokon is találkozunk a nevével. (Miskolc, Kecskemét). Alakításait még kis szerepeiben és könnyedség és közvetlenség jellemezte.

Csongrádi színészet. *Csongrádom* a legrégebb feljegyzés szerint 1833. júl. 10-én jártak először magyar színészek. Az első darab címe: »Vanda, a krakói hercegaszszony«. Igazgató: Bakó Gábor. Tagok: Bakyné, Garzó, Lőrinczy és neje, Magyar, Mészáros és neje, Terézia k. a., Lázár és Komáromy. Hosszú időn át a népkerti színpadon játszottak a színészek. Jelenleg Radó Béla kerületéhez tartozik.

Csongrád vármegye 1793. nov. havában az első magyar színtársulat felsegítésére 121 forint 50 krt. adományozott.

Csongrády Jenő, színész, sz. 1898-ban, *Vencsellőben*, Szabolcsm. Színpadra lépett 1928-ban.

Csonka Antal, színész, sz. 1899. máj. 5-én, *Martonoson*, Bácsm. Színpadra lépett 1926. szept. havában.

Csontos Imre, színész, sz. 1853-ban, *Jászapátin*, (Jásznagykún-Szolnokm.), megh. 1895. okt. 4-én, *Zilahon*. 1871-ben lépett a színipályára. — Neje: *Tóth Erzsébet*, színésznő, sz. 1864-ben. Színipályára lépett 1882. okt. 1-én, Balassa Károlynál.

Csontos István, megyei hivatalnok, sz. 1787. nov. 10-én, *Szentesen*, megh. 1831-ben, *Kassán*. Munkája: »Asszony vagy: az árvák pártfogója«. Ered. érzékeny játék 5 felv. Kassa, 1827.

Csontos József, színész, sz. 1862. márc. 5-én, *Hódmezővásárhelyen*. Színpadra lépett 1884. jún. 1-én, Jakabffy Gábornál.

Csorba András, gazdasági igazgató-tiszt volt Egerben. Írt egy gazdasági szakmunkát: »Vezér a természetesen művelt